
KULTURALLIANSEN

INNHOOLD

Hvorfor kartlegge?.....	3
Porsgrunn kommune.....	4
Hovedfunnene i Porsgrunn kommune	4
Planer og strategier i Porsgrunn kommune	5
Hvordan har vi jobbet med kartleggingen?.....	6
Aktivitet i rommet fordelt på aktivitet	7
Hvem eier rommene som brukes.....	8
Når er husene bygd	9
Hvor ligger rommene	10
Hva brukes lokalene til	12
Størrelse på rommene.....	13
Tilgjengelighet	14
Tilgang på lager	15
Bakgrunnsstøy	16
VEDLEGG.....	17
Rom og hus som er med i undersøkelsen	17
Hvilke lag og foreninger er med i kartleggingen	18
Om Kulturalliansen	19
Akustikkmålinger gjort av NMR.....	20
Bilder fra kommunen	22

Hvorfor kartlegge?

Å ha tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv over hele landet. Dessverre er dette mangelvare, spesielt for de lokale frivillige kulturorganisasjonene. Selv om mange kommuner har god oversikt over sine kulturlokaler, så er savnet etter en uttømmende og landsomfattende kartlegging stort. Kulturalliansen har derfor, i samarbeid med Norsk musikkråd og Kulturrom, tatt initiativ til å gjennomføre av dette. Vi mottar støtte fra Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen til kartleggingen, og har også bred støtte i fylkeskommuner, politikere og – ikke minst – fra kultursektoren og våre egne medlemmer.

Kulturalliansens kartlegging omfatter lokaler som brukes av kulturfrivilligheten i en kommune. Målet med kartleggingen er å gi kommunen et grunnlag for å lage en plan for sine kulturarenaer, og et utgangspunkt for dialog med frivilligheten om tilstand og behov.

For å kunne sammenligne Porsgrunn kommune med relevante tall, har vi valgt å bruke tall fra den første samlingsrapporten over 25 kommuner («Kartlegging av 25 kommuner»). Hovedfunnene derfra er:

- De fleste lagene har øving og framføring i kommunale og organisasjonseide bygg
- 76 % av musikk-øvelsene foregår i lokaler som ikke er akustisk egnet for aktiviteten
- Det er for liten kunnskap blant lagene om hvilke akustiske forhold som egner seg til deres aktivitet
- De fleste korpene, samt mange band, øver i skolebygg
- En tredjedel av alle kor øver i kirker, og enda flere holder konsertene sine der
- Grendehus er arena for mange teatre, band og dansere
- 49,2 prosent av lokalene som lagene øver i, er tilrettelagt for personer med nedsattfunksjonsevne. Flere bygg er tilgjengelig enn det den første pilot-rapporten viste
- Aktivitetene har ikke tilstrekkelig tilgang til lager
- Det er stort behov for oppgradering av organisasjonseide bygg

Porsgrunn kommune

Hovedfunnene i Porsgrunn kommune

I likhet med flere andre kommuner som er kartlagt i samarbeid med musikkorganisasjoner, er det en klar hovedvekt av frivillige kulturuttrykk på musikkfronten som er registrert i Porsgrunn. Hele 89% er registrert som musikk, og av disse er det kor, korps og band det er flest av. I tillegg er det kartlagt 4% husflid og 3% dans. Det er sannsynlig at det i realiteten er et større mangfold av kulturuttrykk i Porsgrunn, men vi tar utgangspunkt i det som kommer frem i akkurat denne kartleggingen.

I Porsgrunn eies alle byggene som er kartlagt av enten kommunen eller organisasjoner, kommunen eier 75% og organisasjonene de resterende 25%. I tillegg eier kommunen nesten 100% av alle framføringslokalene. Kommunen har med andre ord et stort ansvar med å vedlikeholde byggene der kulturfrivilligheten i Porsgrunn holder til. Nærmere 80% av alle byggene har god tilgjengelighet for de med nedsatt funksjonsevne, i form av stor nok dørbredde (mer enn 0.9m), men kun halvparten av byggene har trinnfri adgang. 0% av øvingslokalene og kun ett framføringslokale opplyser at de har fungerende teleslynge. I tillegg har bare 35% av øvingslokalene og halvparten av framføringslokalene tilgang på HCWC.

Dette vil si at det er folk bosatt i Porsgrunn som ikke har tilgjengelige øvings- og framføringslokaler i sin kommune.

Akustikkmålinger:

I Kulturalliansens kartlegging, gjøres det kun en enklere bakgrunnsstøy-sjekk av lokalene, og den viste at hele 45% av framføringslokalene opplevde sjenerende bakgrunnsstøy. Det kan derfor være hensiktsmessig å utføre grundigere akustikkmålinger i enkelte bygg der det foregår musikkaktiviteter. Vår samarbeidspartner Norsk musikkråd gjør denne type målinger, og i Porsgrunn kommune har de gjort akustikk-målinger i Brevik kulturhus og Tveten ungdomsskole. Kun Brevik kulturhus er med i vår kartlegging. Undersøkelsene viser at begge lokalene har tilstrekkelig volum til å bli vurdert som et stort ensemblerom, og i rapporten for Brevik kulturhus er de enda tydeligere og spesifiserer at lokalet vil fungere godt for et korps med opptil 50 musikere – men at det da er nødvendig å gjøre noen akustiske tiltak for å få det optimalt for større ensembler. Begge lokalene er målt til å ha glimrende akustikk for tale og teater.

Konklusjonene for disse lokalene ligger som vedlegg i denne rapporten. Akustikkmålinger og rapporter som disse fra Norsk musikkråd vil kunne gi huseiere bedre grunnlag til å vite hva som må gjøres for at et lokale skal være best mulig for akkurat den type kulturuttrykk lokalet huser, og

Kulturalliansen anbefaler og oppfordrer huseiere i Porsgrunn kommune og kommunen selv til å gjøre akustikkmålinger.

Planer og strategier i Porsgrunn kommune

I kommuneplanen for 2013 – 2025 står det at Porsgrunn kommune:

«satser på et bredt og mangfoldig kulturtilbud for alle, og prioriterer barn og unge spesielt gjennom faglig skoleing og talentutvikling. [...] En overordnet, forutsigbar og helhetlig kulturpolitikk i kommunen er vesentlig. I sum skal de nye arenaene bidra til å øke de urbane kvalitetene og kulturtilbudet i byen, både hva gjelder utøvere og aktører, profesjonelle og frivillige. Drift av kommunens kulturarenaer skal ses i samspill med eksisterende kulturliv, bidra til å skape økt kulturelt mangfold og utvikle nye publikumsgrupper.»

Porsgrunn er også en ressurskommune for universell utforming, og kommunen må da sørge for «å sikre en god balanse mellom ulike former for deltakelse tilpasset situasjonen og den/de det gjelder». I vår kartlegging har vi sett at bare halvparten av bygg der det frivillige kulturfeltet er, har trinnfri adgang, og omtrent ingen bygg har teleslynge. Det er derfor viktig at kommunen oppgraderer sine bygg med disse utfordringene, slik at deltakelsen i befolkningen økes.

Porsgrunn kommune er en del av Vestfold- og Telemark fylkeskommune, og de kom med en egen kulturstrategi for 2021 – 2024. I denne blir kulturfrivilligheten behandlet som et fagområde som fylkeskommunen jobber med. Begrepet kulturfrivillighet blir i her presisert til å gjelde all frivillighet på kulturområdet. Fylkeskommunen et eget kapittel om arenaer, og har disse punktene for kulturfrivilligheten:

- Mål: Gode og tilrettelagte arenaer for å skape, utøve, vise fram og oppleve kultur av høy kvalitet
- Delta i planlegging av nybygg og i rehabilitering av kultur- og undervisningsbygg for å gjøre dem til gode arenaer for kultur som også ivaretar frivillighetens behov
- Utvikle gode arenaer for opplæring, kunnskapsdeling og erfaringsdeling for kulturfrivilligheten

I tillegg skriver de at fylkeskommunen skal arbeide «for å øke antall sosiale møteplasser, nyskapende aktivitetsarenaer og anlegg for egenorganisert aktivitet» og også «etablere et systematisk samarbeid mellom fylkeskommunen, Kulturskolerådet, Ung Kultur Møtes, kommunene og frivillige organisasjoner».

I kulturstrategien er det et eget kapittel om inkludering der det blant annet står at fylkeskommunen skal «kartlegge UU (universell utforming) og tilrettelegging av bygg, anlegg og områder for kulturaktivitet i samarbeid med relevante aktører».

Hvordan har vi jobbet med kartleggingen?

Hovedmålet for prosjektet er å gi kunnskap om lokaler som brukes til kulturformål – hvem som er eier, hvem som bruker dem, og om de er egnet til den bruken de har. Med det nye kartleggingsverktøyet skal de viktigste opplysningene om lokalene registreres og settes i sammenheng. I hovedsak er det kulturfrivilligheten selv som gjennomfører kartlegginger, mot et lite dugnadstilskudd. Vi ser også at fylkeskommunene er interessert, og oppfordrer kommunene til å ta et ansvar, noe flere kommuner også har gjort. Kulturaliansen samarbeider på mange ulike måter for å nå fram på den måten vi best når fram i hver enkelt kommune.

I Porsgrunn kommune er det Vestfold og Telemark kulturettnettverk som sammen med Porsgrunn musikkråd har utført kartleggingen i 2022. Kulturaliansen takker for god innsats.

Selve databasen som er opprettet består av kartlegginger av rom, lokaler, arenaer og hus som brukes i kultursammenheng, både til øvelse, undervisning, produksjon, forestillinger og framvisning. Kartleggingen fanger ikke bare opp de mest sentrale opplysninger om lokalene, men også brukernes egne oppfatninger av lys- og lydforhold, lager, ventilasjon og tilgang. Brukerne har i tillegg mulighet til å forklare hva de er spesielt fornøyde eller misfornøyde med. Hele databasen ligger tilgjengelig på www.database.musikklokaler.no/kultur

Erfaringsmessig er dette innsikt og kunnskap som mange kommuner er interesserte i, siden de gjerne får spørsmål fra ulike aktører om tilgang til lokaler. Kommunene har også et ansvar for å sørge for at det er en likebehandling mellom ulike frivillige aktører når det kommer til anlegg og lokaler. Da trengs det kunnskap om hvem aktørene er, hvilke behov de har, og hva som eventuelt er utfordringene med tilgang og egnethet.

Takk for innsatsen til Vestfold og Telemark kulturettnettverk og Porsgrunn musikkråd, og lykke til med det viktige arbeidet videre.

Oslo, februar 2023
Marianne Ween
Daglig leder

Marie Hustad
Prosjektmedarbeider

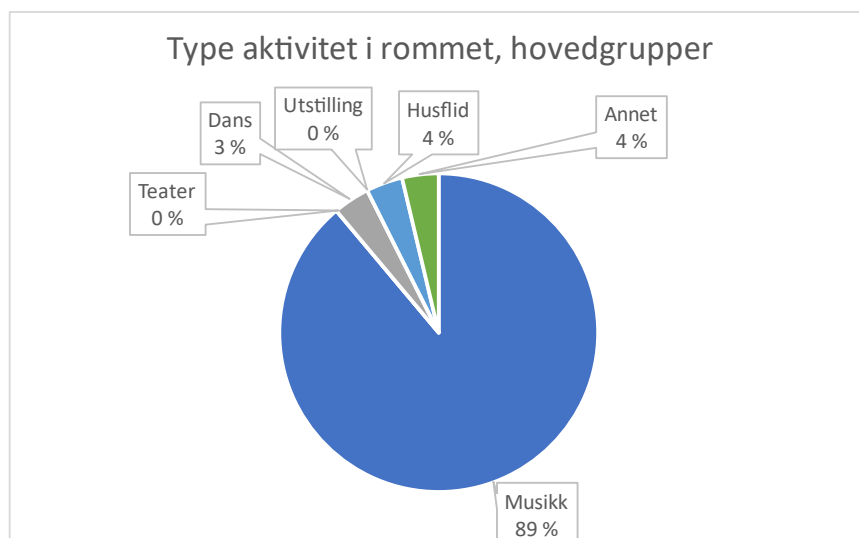

Porsgrunn, fotokreditt: Lars Iver Larsen

Aktivitet i rommet fordelt på aktivitet

Antall rom som brukes av hver kultursjanger

Type aktivitet	Antall
Musikk	24
Teater	0
Dans	1
Utstilling	0
Husflid	1
Annet	1
Sum	27

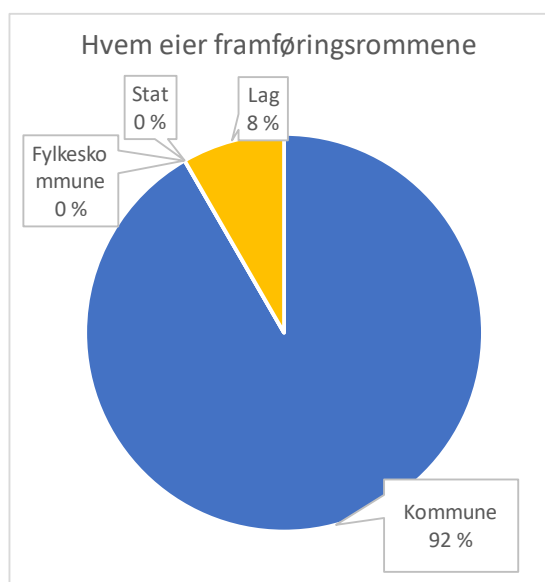
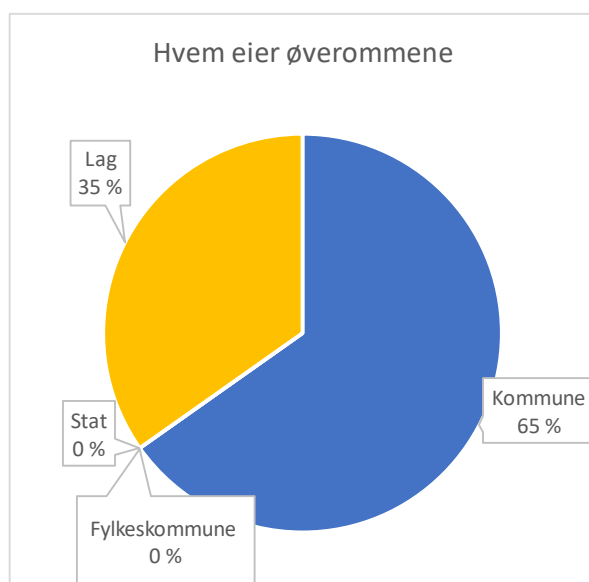
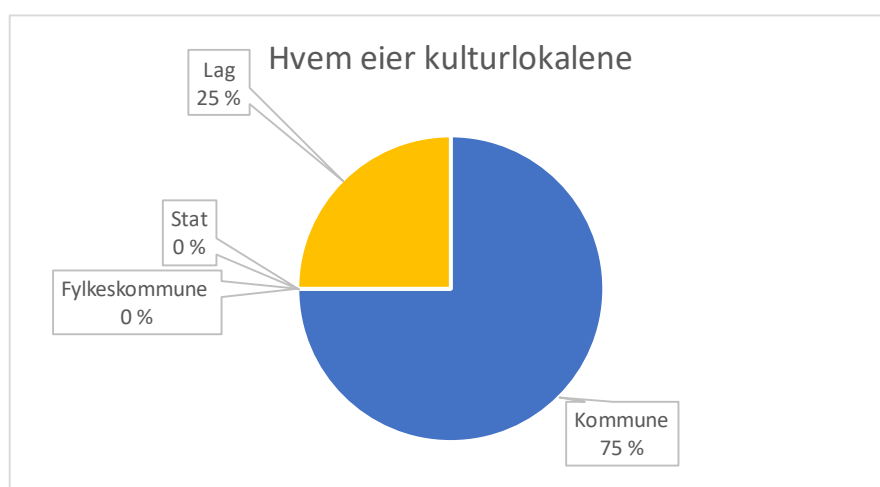

Type aktivitet, musikk	Antall
Kor	8
Annet lydsvak	0
Korps	7
Annet lydsterk	1
Band	8
Annet forsterket	0
Sum	24

Hvem eier rommene som brukes

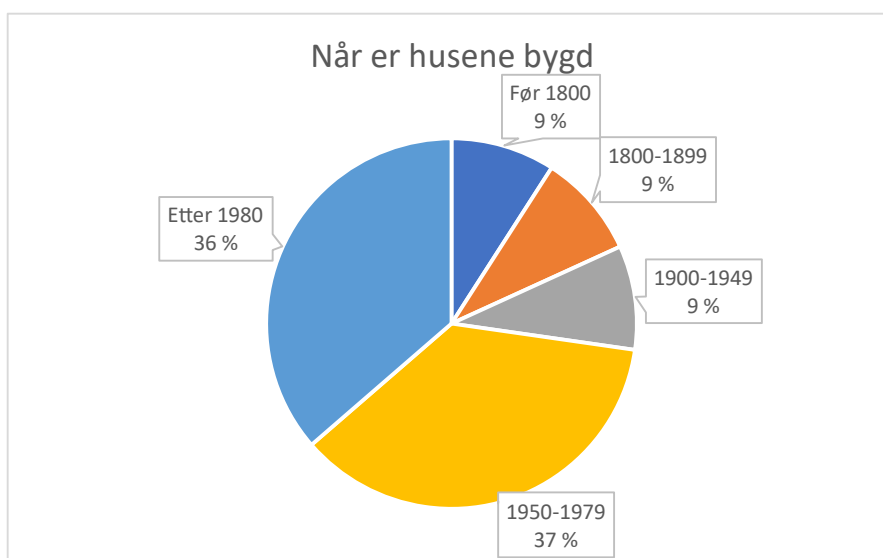
Eiertype	Rom	Aktivitet øving	Aktivitet framføring
Kommune	24	15	11
Fylkeskommune	0	0	0
Stat	0	0	0
Lag	8	8	1
SUM	32	23	12

Eierskap til husene er interessant fordi det sier noe om hvem som har ansvar for – og mulighet til – å forbedre standard og å tilpasse lokalene bedre til ulike kulturaktiviteter. Det sier også noe om hvilke tilskudd som kan være aktuelt å søke for å få til forbedringer.

Når er husene bygd

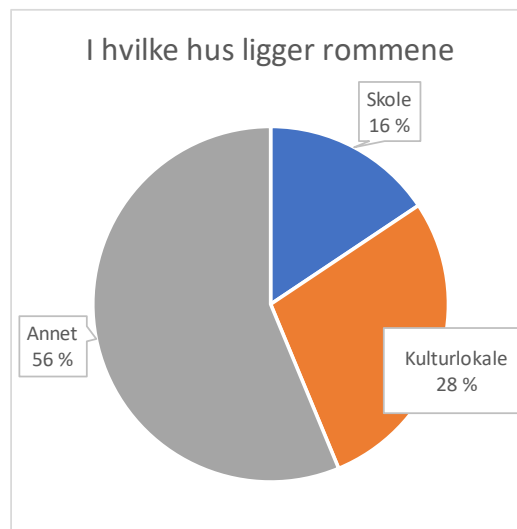
Byggeår	Antall
Før 1800	1
1800-1899	1
1900-1949	1
1950-1979	4
Etter 1980	4
Sum	11

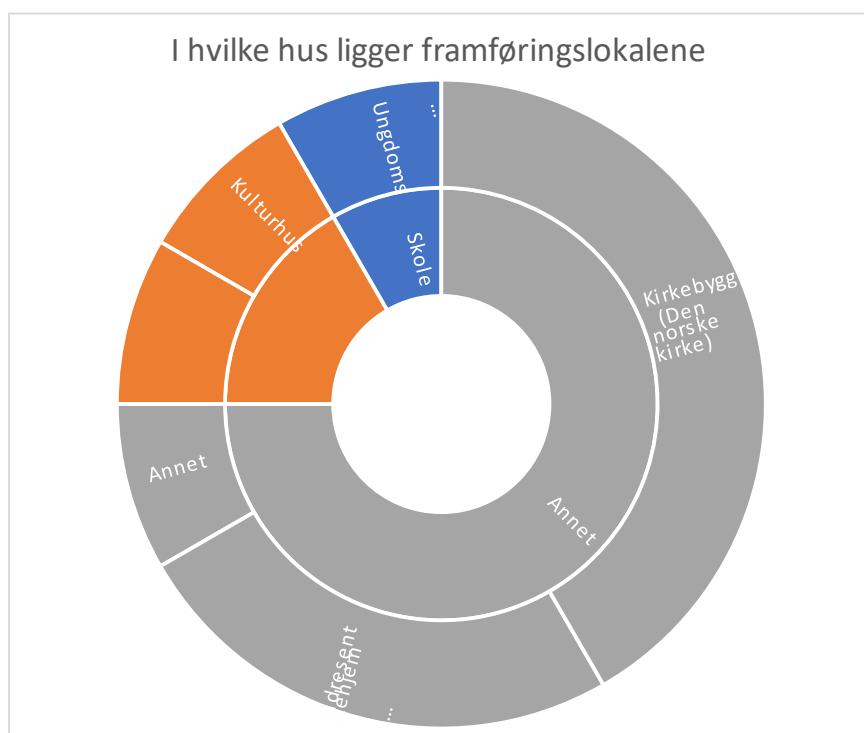
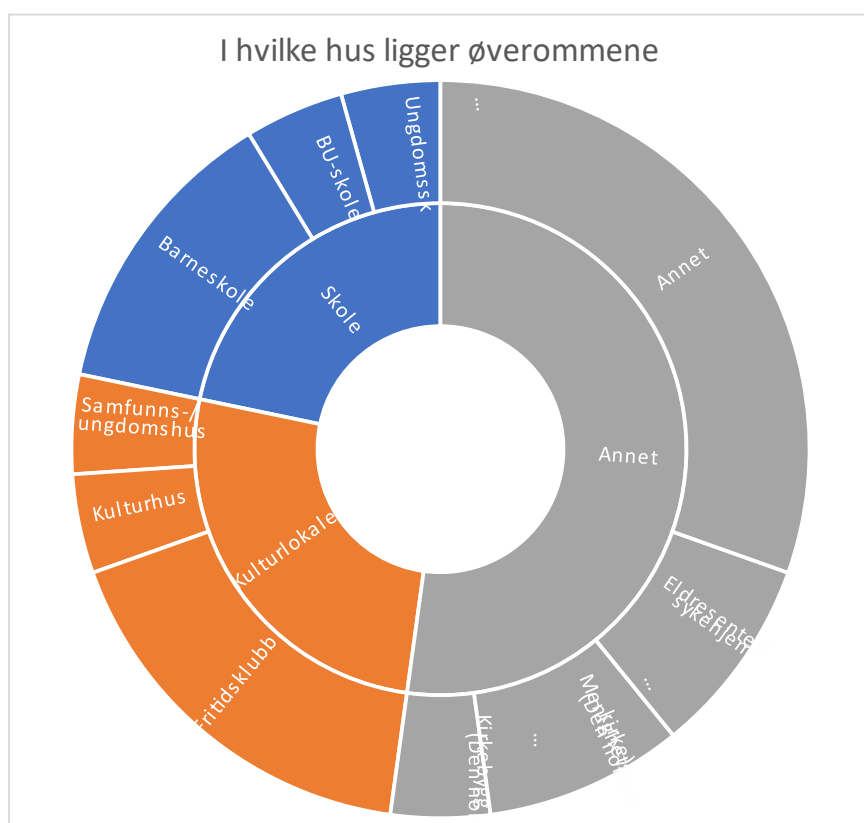
Byggeår er interessant fordi nye regler for sikkerhet, HMS og tilgjengelighet kan føre til påkrevde utbedringer i tillegg til utfordringene med å gjøre lokalene bedre egnet for den aktiviteten som foregår – eller kan foregå – i rommene.

Hvor ligger rommene

Type hus	Antall rom
Skole	5
Kulturlokale	9
Annet	18
Sum	32

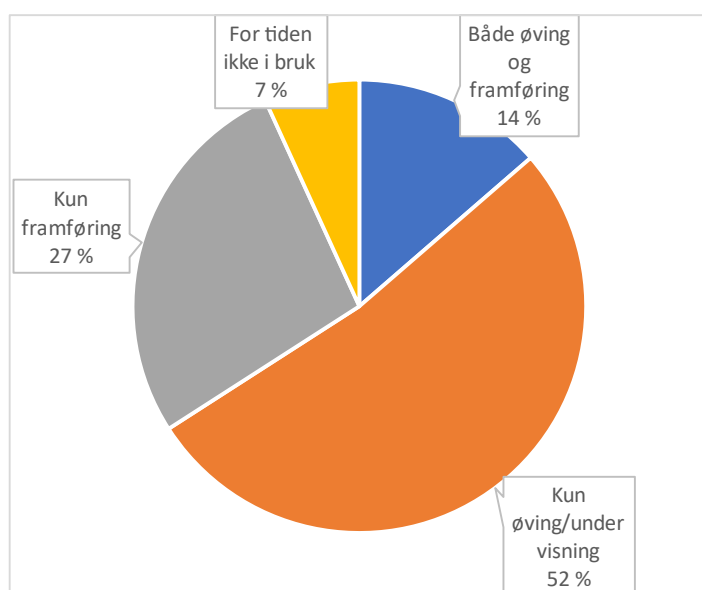

Hustype	Undertype	Øving	Framføring
Skole	Barneskole	3	0
Skole	Ungdomsskole	1	1
Skole	BU-skole	1	0
Skole	Videregående	0	0
Skole	Høyskole	0	0
Kulturskole	Kulturskole	0	0
Kulturlokale	Samfunns-/ungdomshus	1	0
Kulturlokale	Kulturhus	1	1
Kulturlokale	Fritidsklubb	4	1
Kulturlokale	Konsertsted	0	0
Kulturlokale	Bibliotek	0	0
Kulturlokale	Galleri	0	0
Kulturlokale	Museum	0	0
Annet	Idrettslokale	0	0
Annet	Bar/restaurant/ selskapslokale	0	0
Annet	Kirkebygg (Den norske kirke)	1	5
Annet	Menighetshus (Den norske kirke)	2	0
Annet	Lokaler for øvrige livssyn	0	0
Annet	Eldresenter/sykehjem	2	3
Annet	Barnehage	0	0
Annet	Annet	7	1
Sum		23	12

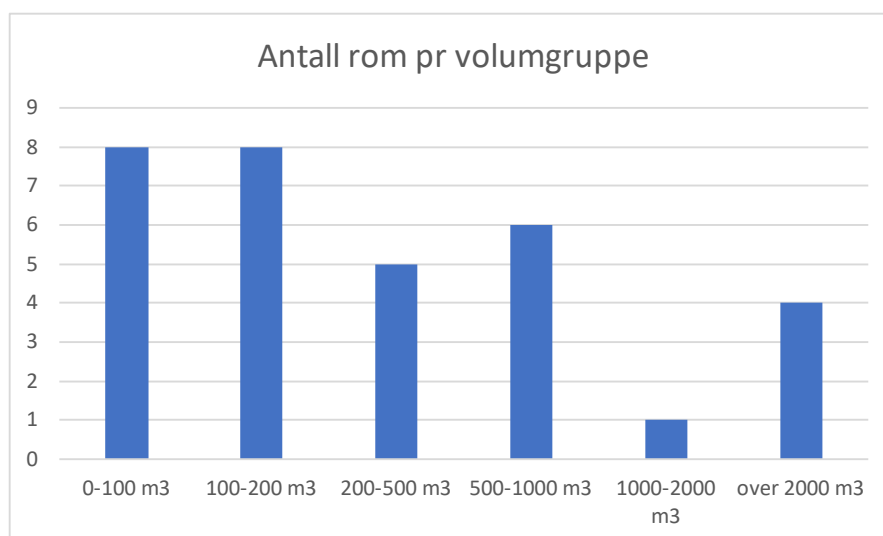
Hva brukes lokalene til

Både øving og framføring	6
Kun øving/undervisning	23
Kun framføring	12
For tiden ikke i bruk	3
Sum	44

Størrelse på rommene

Romstørrelse	Antall
0-100 m ³	8
100-200 m ³	8
200-500 m ³	5
500-1000 m ³	6
1000-2000 m ³	1
over 2000 m ³	4

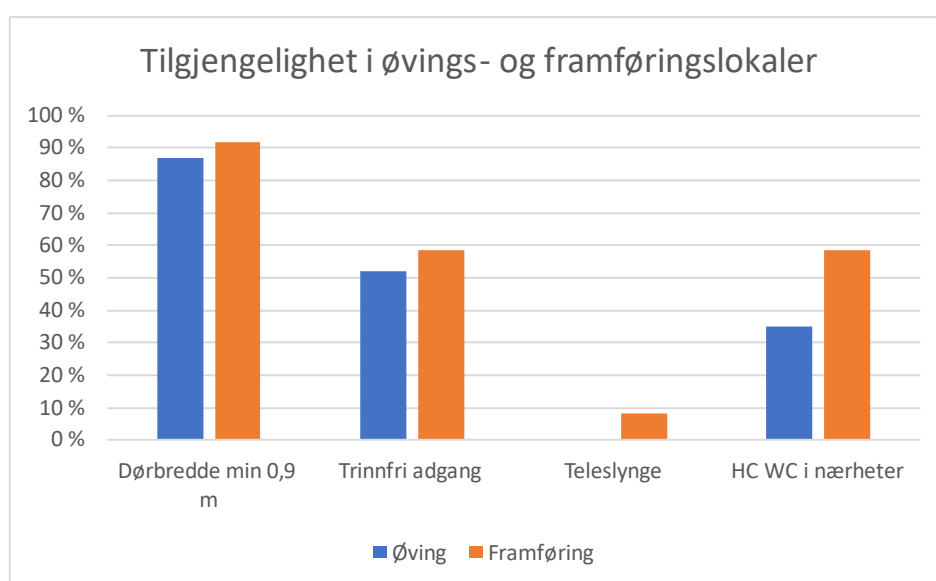
Rommets størrelse, forholdet mellom lengde og bredde, samt rommets takhøyde, er svært viktig for akustikken og hvor mange utøvere/publikum som rommet er egnet for. Øver og framfører man i lokaler som ikke har tilstrekkelig størrelse og akustikk kan det føre til dårligere trivsel og dårligere kunstnerisk resultat, og kan i alvorlige tilfeller også medføre helseskader som tinnitus og hodepine.

Et vanlig klasserom er ofte ca 80 m³ og har takhøyde på ca 2,7 m - dvs et volum på ca 220 m³. Gymsaler (eldre type) har ofte mål på ca 10m x 20 m med 5 m takhøyde - dvs ca 1000 m³. Mange aktiviteter trenger store rom til sin aktivitet, f.eks. skolekorps med 35 medlemmer har behov for ca 1.500 m³.

Informasjon om krav til rom som brukes til ulike musikk-aktiviteter finner du her: [Kunnskap og veiledning om initiering, etablering, utbedring og drift av musikklokaler – Musikklokaler](#)

Tilgjengelighet

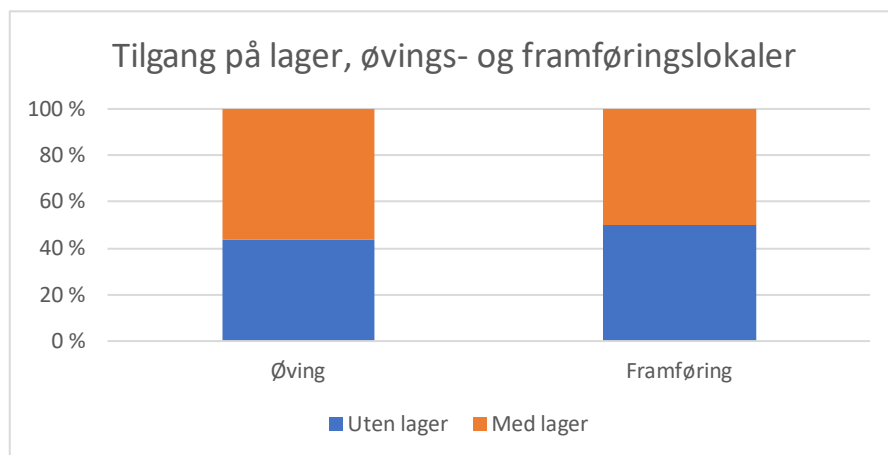
Type	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Dørbredde min 0,9 m	20	87 %	11	92 %
Trinnfri adgang	12	52 %	7	58 %
Teleslynge	0	0 %	1	8 %
HC WC i nærheter	8	35 %	7	58 %
Alle øverom	23		12	

Økede krav til tilgjengelighet gjør at dette må planlegges inn om man skal gjøre endringer i rommene.

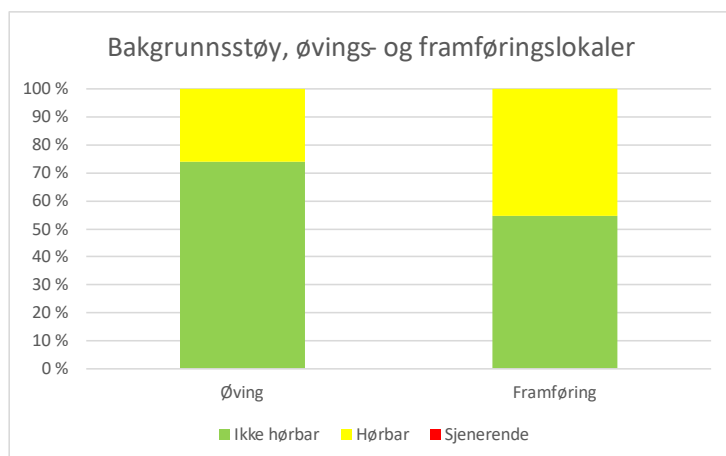
Tilgang på lager

	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Uten lager	10	43 %	6	50 %
Med lager	13	57 %	6	50 %
Sum	23		12	

Bakgrunnsstøy

	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Ikke hørbar	17	74 %	6	55 %
Hørbar	6	26 %	5	45 %
Sjenerende	0	0 %	0	0 %
Sum	23		11	

VEDLEGG

Rom og hus som er med i undersøkelsen

Følgende hus og rom er med i kartleggingen:

Hus	Rom
Vestsiden skole	Black Boks
Rådhusgata 5	Rom 1
	Rom 2
	Rom 3
	Rom 4
	Rom 5
	Rom 6
	Rom 7
Borge skole	Musikkrom
	Gymsal
	Aula
Vestsiden helse- og aktivitets-senter	Storsal
	Liten sal
Meierigården	Blackboks
	Rockeboks 1
	Rockeboks 2
	Rockeboks 3
	Bakgården Kafè
	Møterom 1
	Møterom 2
Østre Porsgrunn kirke	Store sal
Vestsidens menighetshus	Store sal
Herøyahuset	Store sal
Meierigården	Helse og aktivitetssenter
	Øvingsrom
Eidanger menighetshus	Eidanger menighetshus
Eidanger kirke	Eidanger kirke
Stridsklev Kirke	Stor sal
	Stor sal
	Møterom
Asbjørn Kloster	store sal
Heistad Ungdomsskole	Aulaen

Hvilke lag og foreninger er med i kartleggingen

Ut fra kontakt med lokale aktører i Porsgrunn kommune samt gjennomgang av kommunens nettsider med oversikt over frivillige lag og foreninger er lokalene til følgende undersøkt:

Lag

Grenland Brass

Vestsidens musikkorps

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Øvingskollektivet

Borge skolekorps

Borge skolekorps

Mannskoret Groms

Slekt og Data

Bakgården ungdomshus

Bakgården ungdomshus

Diverse

Canto Ammonia

Velferdskoret

Husflidskurs

Porsgrunn kvinnekor

Eidanger kantori

Div kor

Telemark Messingkvintett

Porsgrunn Sangerforening

Telemark Messingsensemble

Porsgrund Musikforenings orkester

Om Kulturalliansen

Kulturalliansen er en paraply for frivillige kulturorganisasjoner, stiftet 5. september 2016.

Kulturalliansen vil:

- Styrke det frivillige, organiserte kulturlivets posisjon og rammevilkår i samfunnet.
- Levere faktabaserte råd og innspill til medlemmer, politikere, departement og kommuner for å oppnå dette.

Vi er:

- Felles talerør for det organiserte, frivillige kulturlivet
- Møteplass for organisasjonene
- Kompetansebase for faktabaserte analyser om rammevilkår og behov for det frivillige kulturlivet

Våre medlemmer:

- Vi har 38 medlemsorganisasjoner fra Kulturvernforbund til Musikkorpsforbund, fra teater til BandOrg til Dissimilis til living og fantastiske aktiviteter

Kulturallianser støttes av Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen.

Akustikmålinger gjort av NMR

Hedmark og Oppland musikkråd

SAMMENDRAG

Hedmark og Oppland musikkråd har på oppdrag fra Brevik musikkorps målt de akustiske forholdene i Kinosalen i Brevik kulturhus. Målingen gjort for å finne et utgangspunkt for forbedring av forholdene for øving og framføring av musikk i salen.

Rommets volum er på 1750 m³.

Gjennomsnittlig etterklangtid i rommet er 0,94 sekunder.

Bakgrunnsstøyen i rommet er 22 dBA, målt uten ventilasjonsanlegget i gang.

Hovedkonklusjon

Alt i alt viser målingene at salen kan fungere godt som øvingslokale for et korps opp mot ca 50 musikere, men at det er behov for akustiske tiltak for at den skal fungere tilfredsstillende. Til teater-/taleformål er akustikken glimrende.

Det anbefales å ta kontakt med fagakustiker for å få anvist konkrete tiltak for permanent utbedring av lydforholdene.

Målingen er utført i tråd med ISO3382-1:2009, NS-EN ISO 16032 og NS8178:2014.

SAMMENDRAG

Hedmark og Oppland musikkråd har på oppdrag fra Eidanger pike- og guttekorps målt de akustiske forholdene i Mediateket i Tveten ungdomsskole.

Rommets volum er på 1100 m³.

Gjennomsnittlig etterklangstid i rommet er 0,84 sekunder.

Bakgrunnsstøyen i rommet er 25 dBA.

Hovedkonklusjon

Rommet har tilstrekkelig volum til å bli vurdert som et stort ensemblerom for akustisk lydsterk musikk (korps), men er tydelig prosjektert og tilpasset taleformål.

Vurdert etter NS 8178, passer det best som et lite/mellomstort ensemblerom for forsterket musikk.

Romgeometrien og messaninen skaper stor variasjon i lydforholdene rundt om i rommet, slik at det i større ensembler vil bli svært ulike lytteforhold på de forskjellige plassene.

Bassfaktoren er ganske nøytral, slik at klangen ikke farges, og målt bakgrunnsstøy er behagelig lav.

På grunn av de varierende forholdene, og det begrensede brukbare riggarealet, vil vi fraråde å bruke mediateket til korpsøvningsformål. Unntaket er å øve med mindre grupper av messingblåsere/ slagverk som kan samle seg under samme takhøyde.

Alt i alt viser målingene at rommet er godt egnet som undervisningsrom for skolens egen bruk, og for mindre grupper av lydsterke eller forsterkede instrumenter.

Målingen er utført i tråd med ISO3382-1:2009, NS-EN ISO 16032 og NS8178:2014.

Bilder fra kommunen

Fra venstre: Asbjørn kloster, Rådhusgata 5, Eidanger kirke, Borge skole og Meierigården (helse og aktivitetssenter)

KULTURALLIANSEN

Kulturalliansen, Øvre Slottsgate 2b, 0157 Oslo, kultur@kulturalliansen.no
www.kulturalliansen.no